

1. Obiekt 390

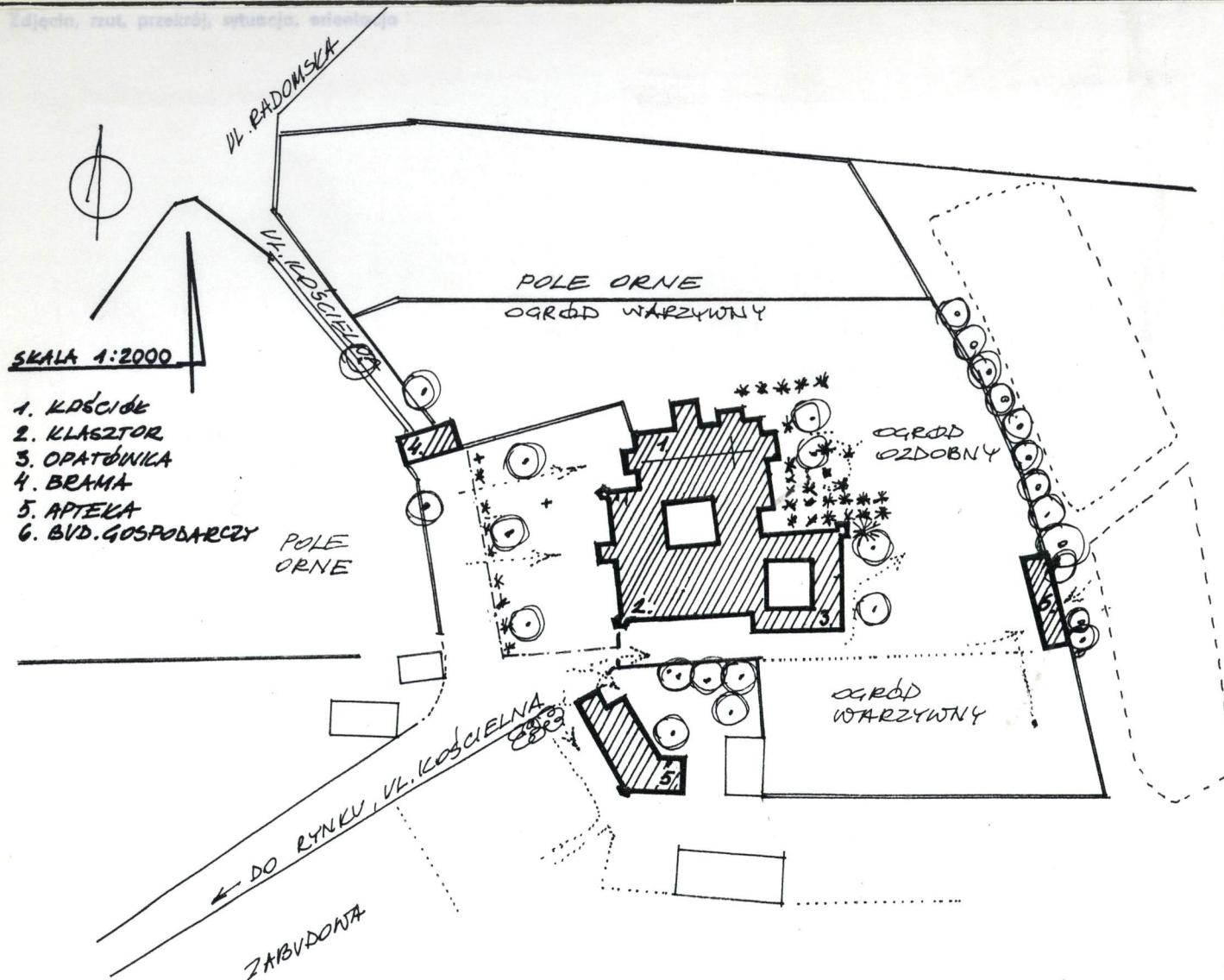
ZESPÓŁ KLASZTORNY O.O.CYSTERSÓW

2. Czas powstania
XII/XIII w.
XVI/XVII w.

3. Miejscowość

WĄCHOCK

11 Zdjęcie, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Ul. Kościelna 14
Wąchock

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo kieleckie

gmina Wąchock pow. STARACHOWICE

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo kieleckie

powiat Iłża, Starachowice

8. Właściciel i jego adres

Zakon O.O.Cystersów
ul. Kościelna 14
27-215 Wąchock

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

A-832/4-72 dn 23.06.1967

Nr

data

12 6.01.1988

Koncepcja przestrzenna oparta jest ściśle o regułę zakonną. Teren otoczony murem, z drogą główną przy której wzniesiono kaplicę i hospicjum. Za bramą dominował kościół, powiązany z kompleksem budynków klasztornych. Istniała także część gospodarcza - młyn, kuźnia, wytwórnia wina, garbarnia, warsztaty. Obok był ogród i cmentarz. Pierwotna dyspozycja przestrzenna zachowała się do dzisiaj. Kościół powstał na przełomie XII/XIII w. W tym czasie rozpoczęto budowę wsch. skrzydła klasztoru. Prace przy klasztorze zakończono do poł. XIII. Na początku XVI wieku wybudowano nieregularny czworobok gmachów klasztornych. Ok. poł. XVII nadbudowano skrzydła - zach. z tzw. Wieżą Rakoczego oraz basztami narożnymi, płd., wsch. krużganki, wzniesiono kaplicę Bł. Wincentego oraz kruchtę. Zniszczony w 1656 r. Odbudowany i rozbudowany w 2 poł. XVII w.. W 1819 kasata zakon. W 1820 kościół przekazany parafii. Powoli popada w ruinę. W 1887 zabudowania klasztorne własnością parafii. Od 1890 prace restauracyjne trwające praktycznie do dziś. W r. 1951 cystersi obejmują ponownie klasztor, obsadzając go konwentem przybyłym z Mogiły pod Krakowem

W czworoboku zabudowań kościoła wypełnia płn. jego część, orientując się na wsch..Zabudowania właściwego klasztoru składają się z trzech zasadniczych skrzydeł, tworzących wraz z korpusem kościoła regularny czworobok z wewnętrznym, zbliżonym do kwadratu dziedzińcem - wirydarzem. Czworobok Opatówki przylega do skrzydła wsch., wykracza nieco poza jego linię /w kierunku pld./ prawie odpowiada szerokości skrzydła pld. właściwego klasztoru. On także posiada wirydarz. Wirydarz opatówki porośnięty trawą, wirydarz właściwego klasztoru zamieniony na ogródek kwiatowy.

1. Kościół parafialny p.w. Sw. Floriana
2. Klasztor właściwy razem z opatówką
3. Budynek bramny
4. Budynek gospodarczy
5. Budynek apteki

14. Kubatura 3	15. Powierzchnia użytkowa ok.9 ha	16. Przeznaczenie pierwotne kościelno- klasztorne	17. Użytkowanie obecne kościelno- klasztorne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja + Prace konserwatorskie rozpoczęte w 1952 roku badaniem poziomu terenu i budynków trwają do dziś./Szczegółowy wykaz przy kartach obiektów/		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Teren zespołu pomniejszony o pozostałości dawnych stawów oraz ogrody na pld.-wsch od założenia. Mury wokół terenów klasztornych w dość dobrym stanie. W bardzo dobrym ogrodzenie metalowe i jego kamienne bramki. W dobrym stanie niewielki obszar zieleni skomponowanej /na wsch od kościoła/. Obiekty klasz- torne po lub w trakcie remontu. Kościół w stosunkowo dobrym stanie.Budynek bramny nieużytkowany, ale za- bezpieczony./Szczegółwe informacje w kartach obiektów/	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Rekonstrukcja ogrodów.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Jan Maraśkiewicz VIII. 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Jan Maraśkiewicz VIII. 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr Jan Maraśkiewicz VIII. 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PSOZ O/Kielce

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

22. Bibliografia

1. K. Białoskórska-Wąchock. Opactwo Cystersów W-wa, 1960 r.
2. K. Białoskórska-Wąchocka rezydencja książęca. Nieznany epizod z dziejów Polski wczesnopiastowskiej. BHS. T. XLI: 1979 nr 2, s-135.
3. T. Dobrowolski-Dawne opactwo cysterskie w Wąchocku. "Kurier literacko-Naukowy" 2:1925 nr 54 dod. IKC.
4. O. Lipińska-Badania archeologiczne w klasztorze Cystersów w Wąchocku pow. Iłża w 1962 i 1963 r.. Materiał z konferencji w Kielcach 1963 r., s-95.
5. W. Łukaszewicz-Romańska architektura w Wąchocku. Kościół i resztki cysterskiego klasztoru. Spraw. Kom. Hist. Szt. 6:1900 s-32, 75-76.
6. G. Labuda-W sprawie osoby fundatora i daty powstania najstarszych budowli sakralno-pałacowych w Wąchocku BHS, T. XLV:

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)

1983 nr 3-4, s-256 nn

7. Kat. Zabytków Sztuki w Polsce. pow. Iłża IS PAN, 1957r., s-29-32
8. M. Niwiński-Opactwo Cystersów w Wąchocku. Fundacja i dzieje uposażenia do k. wieków średnich. Kraków 1930. Rozpr. PAU. Wydz. hist-filoz. 68 nr 1.
9. Z. Pianowski-W sprawie domniemanej rezydencji wczesnopiastowskiej w Wąchocku KAiU. 1991 z-1, s-57-66.
10. W. Sztolcman- Nieznane zabytki romańszczyzny i gotyku w d. opactwie cystersów w Wąchocku. Archit. 8:1907, z-2, s-34-39.
11. M. Walicki-Sztuka polska przedromańska i romańska do schyłku XIII w., PWN s-773-774.
12. A. Wentkowska -Sprawozdanie z prac prowadzonych na terenie opactwa O.O. Cystersów w Wąchocku pow. Iłża w roku 1967 oraz 1968.

27. Załączniki

Wkładka - 3

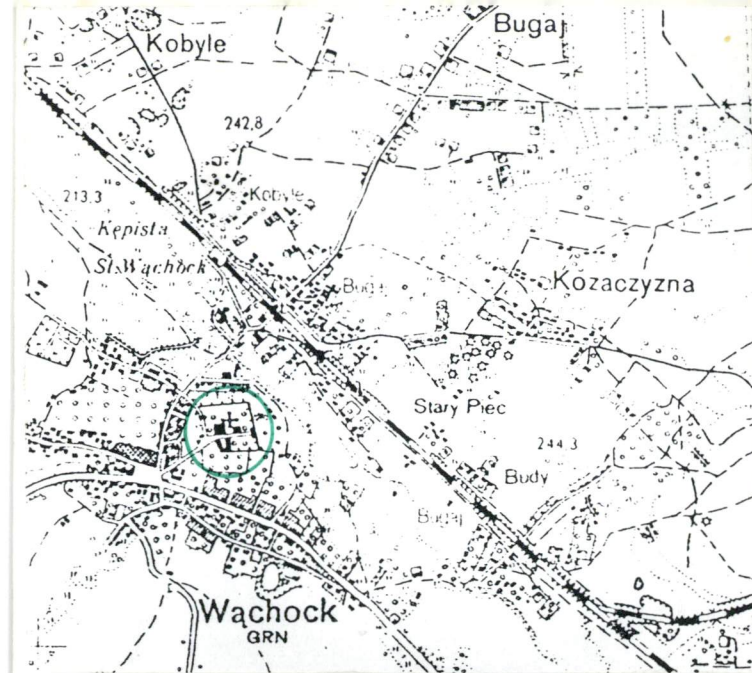
1. Miejscowość
Wąchock

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
zespół klasztorny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie, plany

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość
Wąchock

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
zespół klasztorny

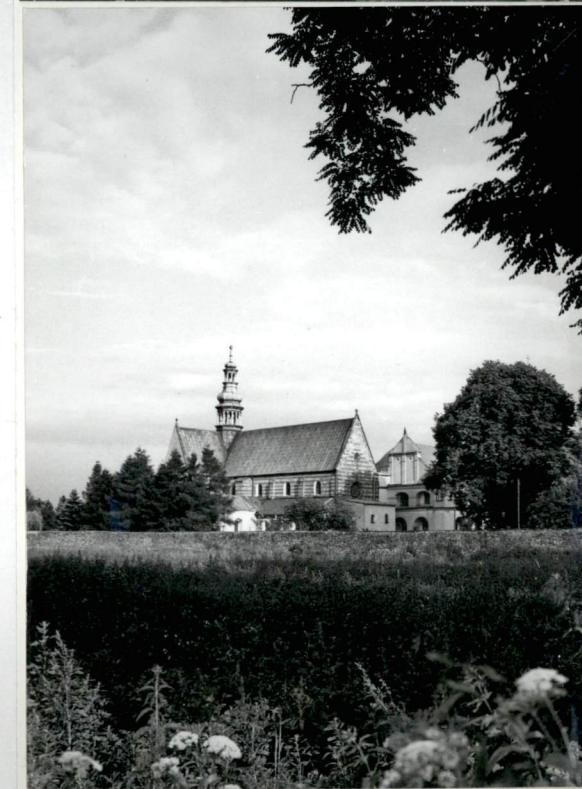
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie, plany

Wkładkę założyć.

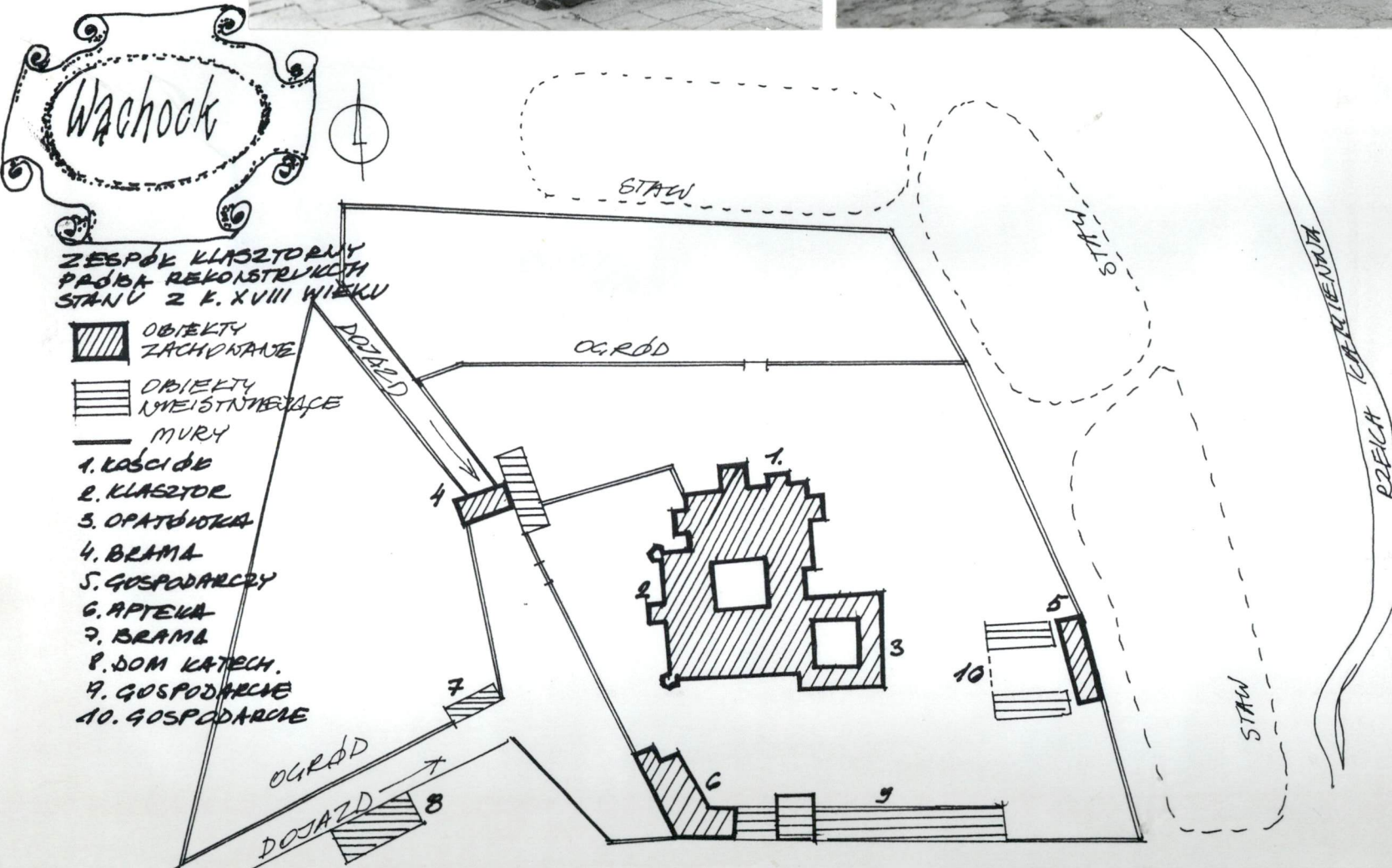
(imię, nazwisko data)

Miejsce przechowywania negatywów:

19

20

1. Miejscowość
Wąchock

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
zespół klasztorny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Wkładkę założył: mgr Jan Maraszkiewicz 1991.VIII
(imię, nazwisko data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ "/Kielce

1. Widok od str. pn.
2. Widok od str. wsch.
3. Widok od str. pn.
4. Opatówka od str. wsch.
5. Klasztor od str. wsch.
6. teren dawnych stawów
- 7-11. Ogrodzenie przed fasadą kościoła i zach. elewacją klasztoru
12. Widok od str. zach.
13. Mur ogrodzeniowy od str. zach.
14. Klasztor - elewacja zach.
15. Kościół - fasada
16. Wjazd gospodarczy
17. Brama przed fasadą kościoła
18. Ogrodzenie przed klasztorem
19. Apteka
20. Ogrodzenie przed klasztorem
21. Widok na kościół od str. pn.
22. Ogród warzywny
23. Ogród ozdobny
24. Bramka przed elewacją klasztorną, zach.
25. Fasada kościoła
26. Brama w ogrodzeniu, przed fasadą kościoła
27. Elewacja klasztorna, zach.
28. Klasztor od str. zach.-pd.